

עין משפט
נר מצוה

א כ מ כ"י פ"ט מהל' שנת
הכ"א ר"ע
י ג ד מ"י פ"ט ע"ש הלכה
פ"ו
יא ה מ"י ע"ש הל' פ"ו

מוסף רש"י

הרשב"ט. מוסף המ"י נכבד
שק"ן ירו"ל גמ"ל ע"ה.
המקור. כשנחת חוט
הכ"ב מהל' נכבד ע"י
מקומות ישיבט שלל היא
מתח יתר מ"ד. ששמיטה
מפניו מהמבני ישיבט ע"ש
הג"ח ע"ה.

רבינו הגנאל

דח"י לה להא הכי, והא
הכנה תולדה דהרמב"א
היא כדתו בחשבון אבות
מלאכות הוסיף מרישות
לרשות. ואע"י דאוקימנא
במחילת מסיכא וזי אמר
כל עקרת חפץ ספקיט
הוצאה ק"י לה, הריהו דתא
אב (המרא) [הוצאת תולדה].
ואת"ל מחייב ר' שמים
ונמא מחייב אחרת.
במקום אב רודיה, והתניא
ר' אבון דבריה דהרמ"ב
אלה דבריה לר"ש מלאכות,
שאמרו לו למשה סמיך,
וכל מאן דאית ליה
חילוק מלאכות (והוללו
הן אבות והואו חוליות,
ואוקימנא דאית מחייב
אחרת במקום אב רודיה
אלא על הגב, ועל אחרת
רודיה לא מחייב אלא חרף.
ואיל רב יוסף לרב חננאל
מי מה שפוטא ברה יהודה
אמר שפוטא אדר' רבני
אב קשיא ליה, (לא) רבי
יהודה אמר שפוטא לא קתי'
לא אדר' כלל אלא אדר'
יהודה מחייב לה, דתניא
הורק מריה ליהוי עובד
מחייב והמכוס מוסיף, אמר
רב יהודה אמר שפוטא
מחייב היה ר' יהודה שמים
אחת מוסף הוצאה מרישות
לרשות אחרת. שמים מבייב
ר' אבון ברה"י. ודחייב
הוא רלמא ר' יהודה דתא
מאן מחייב כגון דאמי' ע"ס
דנפק ליהוי חתי, ובהא
פליגי ר' יהודה סבר ר' יוחנן
[נפק ליהוי] קלמיה
הרי' כאלו נחה שם
ועשה משכבו ולפיכך
חייב, ורבנן סבירי לא
אמרינן קליטה כמי שהגנה
וכיון שלא נעשה משכבו
פוטו לגמרי, דחייב לענין
שבת מלאכה מחשבא אסרה
חורה, אבל אחרת במקום
אב אפילו ר' יהודה
לא מחייב, ובה"י סלקא
למפוטא שהא דתניא ר'
שמעון. ואע"ג דרשה
יהודה מוסיף אף הרשב"ט
המקור. סבל דהוי
תולדות ניהו, ודי יהודה

צו:

למימרא דמחייב רבי אחרת במקום אב והתניא כו'. הקשה
ה"ר פור"ם מנא ליה דמחייב אחרת במקום אב
דילמא הא דמחייב שמים היינו כשנדע לו ויחד ונדע לו ובפולגותא
ד' יומן ורש לקיט' ומחייב אפילו כהולא והולא כהעלם אחת
ואור"י דלס כן לא היה רב יהודה

משמעו שום מידוש שמיז שמים ועל
כרחיך אחת לאשמעינן דרבי מחייב
אחרת במקום אב: א"כ ס"ד
דתינא ר' יהודה מוסיף כו'. לפי מנא
דקס"ד דטעמא דרבי יהודה משום
דמחייב אחרת במקום אב אמאי
נקט טפי שובט ומדקדק איכא למימר
דקס"ד דרבנן נמי מחייב אחרת
במקום אב ולא פליגי אלא כשנבט
ומדקדק ואמרי דלאו היינו תולדה אלא
היינו ממש מיסך ואורג אי נמי לא
מחייב רבנן אחרת במקום אב
ולדברי דרבי יהודה קאמרי:

מאי' לאו דעבידנהו לתרייהו בה"י
הרדי. און הלשון מיושב
דמשמע דלמסקנא לא קאי הכי וזה
אינו דלמסקנא נמי דמפ' דר' יהודה
חשיב לכן אבות מייבי נמי דעבידנהו
למרייהו כהדי הדדי דאי דעביד האי
למודיה והאי למודיה כדגרסינן כהמה
ספיקו כהא לא הוה פליגי רבנן עליה
דמיפוק ליה דמשום תולדה הוה מחייב
ואומר ר"י דאין למקום ואפיר גרסינן
ליה וה"פ לעולם דעביד האי למודיה
והאי למודיה ופליגי נמי ויענין
המראה דלרבי יהודה ריך להתרומו
משום שובט ומדקדק ולרבנן משום
מיסך ואורג וה"ה דהוה מלי למידמי
דעבידנהו למרייהו כהדי הדדי ורבי
יהודה סבר הני אבות נייטו אלא
דיתנא ליה לדמי' דעביד האי למודיה
והאי למודיה דהשמה ע"כ טעמא דר"י
לאו משום דמחייב אחרת במקום
אב אלא משום דלכונן נייטו:

הר"י כתב שם ששמעון. הן
שפיעותא לא קיימא דלמסקנא
ורבינא נמי דפריך לרב אשי אמילתא
דרי' אי להכי קבעי לה להכא לא
קבעי לה סבר דלא דמי לכנס שם
משמעון דאי דמי לא הוה פריך מדי
דחא כי קא געי דמתח כנפון ד'
כשמה כמלת רה"ר ע"י קליטה הרי
כנס שם משמעון וזי אזלה תו ד"ח
ליחייב עלייהו דנעשית מחשבטו
רשונה והכי קאמר ג"כ שם לאו היינו
דלמנר ליה רבינא לרב אשי דלא הוה
ליה לאיחוי מילתיה דרבינא אלא
שדוה לנסתר לו אף מה שהיה פשוט
לו הרי כנס שם משמעון:

הכ"י גרסינן ודקאמרת הרי כתב
שם משמעון מי דמי התם
כו'. ואי גרסי' ואמאי והרי כנס שם
משמעון אחי נמי שפיר אלא שהוא
קושיא ולספריס דגרסינן אמר מר
פריך על מנא דקס"ד מעיקרא:
הניחא

הזורק פרק אחד עשר שבת

דברים הדברים אלה הדברים. גבי שנת דלמני צויהקל אלה הדברים
אשר לזה וגו' (דברים שמעתי מרין ה"ה מרני חד הא תלת אלה
בנימטריא תלמין ושם אלו ל"ט כו' ומניינא למה לי על כרחיך לדעת
כמה מעטות אדם ממחייב כהעלם אחד על השבת ואי מחייב אחרת

למימרא דמחייב רבי אחרת במקום אב
והתניא רבי אומר ר' דברים הדברים ואלה
הדברים אלו ל"ט מלאכות שנאמרו למשה
בסיני אמר ליה רב יוסף מר אהא מתני לה
וקשיא ליה רבי אדרבי און אדרבי יהודה
מתנינן ולא קשיא לן דתינא מרה"י לרשות
הרבים ועבר ארבע אמות ברה"ר רבי יהודה
מחייב והכמים פוטרין אמר רב יהודה אחר
שמואל מחייב היה רבי יהודה שמים אחת
משום הוצאה ואחת משום העברה דאי ס"ד
חדא הוא דמחייב מכלל דרבנן פטרי לגמרי
הא אפיק לה מרה"י לרה"ר ממאי דילמא
לעולם אימא לך ר' יהודה חדא הוא דמחייב
ורבנן פטרי לגמרי והכי משכחת לה כגון
דאמר עד דנפקא ליה לרה"ר תנוח ובהא
קמיפלגי דר' יהודה סבר אמרינן קלוטה כמה
שהוגחה ואייתעבידא ליה מחשבטו ורבנן
סברי לא אמרינן קלוטה כמה שהוגחה וכלא
אייתעבידא ליה מחשבטו אבל אחרת במקום
אב לא מחייב רבי יהודה לא ס"ד דתינא רבי
יהודה מוסיף אף השובט והמדקדק אמרו
לו שובט הרי הוא בכלל מיסך מדקדק הרי
הוא בכלל אורג מאי לאו דעבידנהו לתרווייהו
בהדי הדדי וש"מ מחייב היה רבי יהודה
אחרת במקום אב (ב) ממאי דילמא לעולם
דעבידא להא לחודה והא לחודה ורבי יהודה
אחרת במקום אב אי מחייב ובהא קמיפלגי
דר' יהודה סבר הני אבות נייטו וירבנן סברי
הני תולדות נייטו תדע דקתני רבי יהודה
מוסיף אי אמרת בשלמא אבות מאי מוסיף
מוסיף אבות אלא אי אמרת תולדות מאי
מוסיף איתמר נמי רבה ורב יוסף דאמרי
תרווייהו לא חייב רבי יהודה אלא אחת א"ל
רבינא לרב אשי ולמאי דסליק אדעתין
מעיקרא דמחייב היה ר' יהודה שמים אי להכא
קבעי לה להכא לא קבעי לה אי להכא קבעי
לה להכא לא קבעי לה אמר ליה ר' באבומר כל
מקום שחרצה תנוח: ישיטא נתכוון לזרוק
שמונה זורק ארבע הרי כתב שם משמעון
נתכוון לזרוק ארבע זורק שמונה מהו מי
אמרינן הא אפיק ליה או דילמא היכא דבעי
הא לא נה ולא היינו דאמר ליה רבינא לרב
אשי דוא"ל באומר כל מקום שחרצה תנוח
ודקאמרת הרי כתב שם משמעון מי דמי התם
כמה דלא כתיב שם לא מכתוב ליה שמעון
הכא כמה דלא זריק ארבע או מזוודקי
ליה תמוני: תנו רבנן יהוורק מרשות הרבים
לרה"ר ורשות היחיד באמצע ד' אמות חייב
פחות

הוא דעבידנהו לתרייהו בה"י
הרדי. און הלשון מיושב
דמשמע דלמסקנא לא קאי הכי וזה
אינו דלמסקנא נמי דמפ' דר' יהודה
חשיב לכן אבות מייבי נמי דעבידנהו
למרייהו כהדי הדדי דאי דעביד האי
למודיה והאי למודיה כדגרסינן כהמה
ספיקו כהא לא הוה פליגי רבנן עליה
דמיפוק ליה דמשום תולדה הוה מחייב
ואומר ר"י דאין למקום ואפיר גרסינן
ליה וה"פ לעולם דעביד האי למודיה
והאי למודיה ופליגי נמי ויענין
המראה דלרבי יהודה ריך להתרומו
משום שובט ומדקדק ולרבנן משום
מיסך ואורג וה"ה דהוה מלי למידמי
דעבידנהו למרייהו כהדי הדדי ורבי
יהודה סבר הני אבות נייטו אלא
דיתנא ליה לדמי' דעביד האי למודיה
והאי למודיה דהשמה ע"כ טעמא דר"י
לאו משום דמחייב אחרת במקום
אב אלא משום דלכונן נייטו:

הר"י כתב שם ששמעון. הן
שפיעותא לא קיימא דלמסקנא
ורבינא נמי דפריך לרב אשי אמילתא
דרי' אי להכי קבעי לה להכא לא
קבעי לה סבר דלא דמי לכנס שם
משמעון דאי דמי לא הוה פריך מדי
דחא כי קא געי דמתח כנפון ד'
כשמה כמלת רה"ר ע"י קליטה הרי
כנס שם משמעון וזי אזלה תו ד"ח
ליחייב עלייהו דנעשית מחשבטו
רשונה והכי קאמר ג"כ שם לאו היינו
דלמנר ליה רבינא לרב אשי דלא הוה
ליה לאיחוי מילתיה דרבינא אלא
שדוה לנסתר לו אף מה שהיה פשוט
לו הרי כנס שם משמעון:

הכ"י גרסינן ודקאמרת הרי כתב
שם משמעון מי דמי התם
כו'. ואי גרסי' ואמאי והרי כנס שם
משמעון אחי נמי שפיר אלא שהוא
קושיא ולספריס דגרסינן אמר מר
פריך על מנא דקס"ד מעיקרא:
הניחא

מסורת הש"ס

(א) למ"ג. ע"ה. מחלוקת בין
רש"י ור"ת. (ב) למ"ג. ע"ה. (ג) למ"ג. ע"ה.
(ד) למ"ג. ע"ה. (ה) למ"ג. ע"ה. (ו) למ"ג. ע"ה.

תורה אור השלם

1 ויקהל משה את כל עדת
בני ישראל ויאמר אליהם
אלה הדברים אשר צוה ה'
לעשות אתם: שבות לה א

הגהות הב"ח

(א) נביא אחרת במקום אב
(ב) ומתחיל דלמא ובי וביא ק"ה
(ג) מוסף לחיוב זריק ס"ה
(ד) לעולם אימא לך רבי
יהודה אחרת במקום
אב לא מחייב אחרת קא
מילפגי:

רבינו הגנאל (המקור)

מחייב אחרת במקום אב,
דתינא רבינא. ואוקימנא ובי
לר' יהודה אבות אבות
וכוסף להו כהדי אבות.
ואוקימנא רבה רבי יוסף
דלא הוה מחייב רבי יוסף
יהודה אלא אחת. ואיל
רבינא לרבא למאי דסליק
איתתין ספיקא דמחייב ר'
יהודה שמים. אי הוה זורק
דחתו שנתו עם יציאתה
לרה"ר ואין דעתו להעבירה
לרה"ר אבות ברה"י אפי' ע"כ
דסבר קליטה כמי שהוגחה,
כהעברה לא מחייב. דהא
לא נתכוון להעבירה ד'
אבות ברה"י. דהא לא
מחייב אלא על מחשבטו.
כר' יוחנן דאמר בהפסח
חצ"ס מריה לוחי ומלך
עלייהו והצריא ליהוי פטור
שלא יהיה עקריה משעה
ראשונה לך. ושני ליה
רבא לרבינא באומר הריני
זורק ובעתי כל מקום
שמונה כו הוא רבני, דכל
היכא דתא אמרינן הרי
נעשית מחשבטו. ישיטא
נתכוון לזרוק שמונה אמות
זורק ד' הרי כתב שם
משמעון וחייב. ואוקימנא
מי דמי. התם כמה דלא
כתב שם לא מכתוב ליה
שמעון וכאלו מתחלה כן
היתה מחשבטו [לזרוק]
שם ואחרי עין והנה נעשית
מחשבטו ולפיכך חייב. אבל
זורק מי לא יגדל לזרוק
ח"ה כתב אחת כו לא
נייה בתינון כלל. ונדרח.
הורק ח' חייב. אם אמר
כל מקום שחרצה תנוח.
וכבר פישטו בבבא גמא.
בפרק כיעד הגולל ספיקו.
דקתני דתם כבידרשא א"ה
אמר כל מקום שחרצה
הא לא נה ולא היינו דאמר ליה רבינא לרב
אשי דוא"ל באומר כל מקום שחרצה תנוח
ודקאמרת הרי כתב שם משמעון מי דמי התם
כמה דלא כתיב שם לא מכתוב ליה שמעון
הכא כמה דלא זריק ארבע או מזוודקי
ליה תמוני: תנו רבנן יהוורק מרשות הרבים
לרה"ר ורשות היחיד באמצע ד' אמות חייב
פחות